

Aneks VII

Folklor ustny z terenu parafii Pasyunki

Wybrane teksty pieśni obrzędowych cyklu rocznego

**1. Нын'е Хрыстос народів'е
В'есь мір веселів'е
Мы прышлі Хрыста славіті
Ваш двуМор веселіті
Нам і вам вес'оным быті
Співаті чы ніМе**

(Pozdrowienie wypowiedziane przez kolędników z zapytaniem, czy można kolędować)

2. Ой, пуМод вішн'ею, пуМод черешн'ею (Зубово — Ніна Назарук)

Ој, пуМод вішнею, пуМод черешн'ею
Геј, кол'ада, пуМод черешн'ею.
Ој, стоіт, стоіт, куМон' вороненькі.
Геј, кол'ада, куМонь воронен'кі.
КуМон' воронен'кі, ос'одл'анен'кі,
Геј, кол'ада, ос'одл'анен'кі.
На том коніку красне пахол'е,

Геј, кол'ада, красне пахол'е.
На тым пахол'у С'ерг'ејко сідіт,
Геј, кол'ада, С'ергејко сідіт.
С'ерг'ејко сідіт, з кон'ом говорыт,
Геј, кол'ада, з кон'ом говорыт.
Ој, кон'у, кон'у чын' моју вол'у
Геј, кол'ада чын' моју вол'у.
Чын' моју вол'у, грај пудо мноју,
Геј, кол'ада грај пудо мноју.
Грај пудо мноју, выхвал'ай мене,
Геј, кол'ада выхвал'ай мене.
Выхвал'ай мене перед т'ошчеју,
Геј, кол'ада, перед т'ошчен'ком.
Выхвал'ай мене перед св'екрою,
Геј, кол'ада перед св'екрен'ком.
Нашого Ал'ошы хорошая жуМонка,
БуМог ёму дав, геј хорошаја жуМонка.
Дай йому Боже щчасц'е здорыв'е і в його дуМом,
Геј, кол'ада і в його же дуМом.

(Kolęda — pozdrowienie, śpiewana przez kolędników w domach młodożeńców)

3. Ој, јасна-красна (Пасынкi — Ева Мiнк'евiч)

Ој, јасна — красна в лузі каліна,
Ој, дай Боже, в лузі каліна.
А шчей красн'ејша Кол'ова жыМена,
Ој, дай Боже Кол'ова жыМена.
По саду ходіт як мiМесець всходіт,
Ој, дай Боже, як мiМесець всходіт.
До сiМенi вуМошла, як зора взыјшла,
Ој, дай Боже як зора взыјшла.
До хаты панiчыМе сiд'ат,
Ој, дай Боже панiчыМе сiд'ат.

Панічы Ме сід'ат і пытаюцца,
Ой, даў Боже і пытаюцца.
Чыя то жы Мена до хаты ву Мойшла,
Ой даў Боже до хаты ву Мойшла.
На жој сукенка дву Мор повіва'е,
Ой, даў Боже дву Мор повіва'е.
На руце персці Мен' аж мін'а'ецца,
Ой, даў Боже аж мін'а'ецца.
А Кол'а каже — то жоја жы Мена,
Ой, даў Боже, то жоја жы Мена.

(Kolęda — pozdrowienie, śpiewana przez kolędników w domach młodożeńców)

4. По брусy, по брусy (Сакі — Марыја Лозовік)

По брусy, по брусy,
По цісовому, кол'ада,
Поі Мехав Кол'а на пол'ован'е, кол'ада,
Запол'овав ву Мон тры огороды, кол'ада,
В першум горoді жыто пшеницца, кол'ада,
В другім горoді яблушкі, грушкі, кол'ада,
В третім горoді вішні, черешні, кол'ада,
Жыто, пшеницца самі зожнемо, кол'ада,
Яблушкі, грушкі самі зорвемо, кол'ада,
Вішні, черешні самі зшчыкнемо, кол'ада,
Дочку Алінку вугодујемо, кол'ада,
Выгодујемо замуж оддамо, кол'ада.

(Kolęda — pozdrowienie, śpiewana rodzicom, u których urodziło się dziecko)

5. Васіл'ова маті (Сакі — Анна Лозовік)

Васіл'ова маті пошла гоготаті:
Роді Боже жыто на новое лі Метo!
Зверху колосісте, з споду кореністе,

Коб з одного колосочка была жыта бочка,
А з одноі колосіці была чвіМертка пшениці.

(Pieśń wykonywana przez młodzież w czasie „hohotania” — kołędowania w wigilię Nowego Roku; życząc dobrego urodzaju „hohotouszczyki” otrzymywali od gospodarzy jedzenie z suto zastawionego tego wieczoru stołu)

6. Ой, зышов ес' міМесец'у (М'акішы)

Ой, зышов ес' м'іМесэц'у, ой зышов ес' м'іМесец'у
Тој кругом на гуліц'(у)...

В чысте пол'е рожкамі, в чысте пол'е рожкамі,
На гуліц'у кружкам(і)...

Тај выјехав Іванко, тај выјехав Іванко
На ворон'ому кон'у,
На ворон'ому кон'(у)...

На јому чапка ј маје, на јому чапка ј маје
Под ім конічок грај(е)...

Та ј вывіјшла діМевчына, та ј вывіјшла діМевчына,
Та ј в зел'оном убран'(у)...

(Pieśń ta zaliczana jest do kategorii „ohulek”, które były wykonywane od Wielkanocy do Niedzieli Przewodniej; tekst pieśni jednocześnie nawiązuje do obrzędu „Kusta”, związanego z dniem Św. Trójcy, na terenie parafii pasynkowskiej brak o nim jednak wzmianek)

7. Положу кладку (М'акішы)

Положу кладку вербову, вербову,
Час вам діМевонькі додому, додому.

А ты Ніночко зостан'с'а, остан'с'а,
Прыде Кол'ечка забавс'а, забавс'а.

О што ж ја мају јему бавітис'а,
Коли не да'е батен'ко женітис'а.
(„*Ohulka*”, *śpiewana przez dziewczęta przy rozchodzeniu się do domów po wieczornych spotkaniach*)

8. Там по маёвуј росі (Піліпкі — Ол'га Ніколајук)

Там по мајовуј росі,
Там по мајовуј росі,
Яс' конічен'ка пас...(е)

Ој пасе вуМон, пасучы,
Ой, пасе вуМон пасучы,
Весело співајучы.

Јеште конікі травку...
Јеште конікі травку,
Зел'онују муравк...(у).

Здројову воду піМете...
Здројову воду піМете
І в доруМожен'ку јд'ет...(е)

Зајехалі до бору
Зајехалі до бору.
До Гандз'улі до двору.

А Гандз'ул'а не пышна,
А Гандз'ул'а не пышна
До розбујнічкуМов вышла.

Ој розбоју, розбоју

Ој розбоју, розбоју
Яс'ув куМон' под тобоју.

По чум Гандз'а познала,
По чум Гандз'а познала
РазбуМојнічком назвал...(а)?

Чы по кон'у воронуМом,
Чы по кон'у воронуМом,
Чы по сіМедлі зел'онум.

І по кон'у вороному,
І по кон'у вороному,
І по сіМедлі зел'онуму.

(Pieśń wiosenna zaliczana do kategorii „wesnianek”; wykonywana w maju, często na „Jurija” (w dniu św. Jerzego), gdy gospodarze szli z rodzinami na swe pola, by pobłogosławić zasiewy żyta)

9. Выслала мене маті (Трешчоткі — Надз'ея Іван'ук)

Выслала мене маті
В ліМес каліны ломаті.

Дівчына до каліны
Каліна нагнулас'а.

Каліна нагнулас'а
Дівчына зуміМелас'а.

Дівчына зуміМелас'а
Деј дол'а подіМелас'а.

Одозвалас'а дол'а
Аж з-за сін'ого мора.

Ој, ты дівчыно красна
Твоја дол'а нещасна.

Ты будеш посц'ел' слаті
ТвуМој нелюб буде спаті.

ТвуМој нел'уб буде спаті,
Щче ј тебе проклінаті.

Што ј твердое послан'е
Т'ажко'е ј од'аган'е.

Ој, было мене маті
Мал'ен'ку поховаті.

То была позабыла
Што ј в тебе дочка была.

*(Pieśń wiosenna należąca do kategorii „zozulinych pieśni” (kukulczych),
opowiadająca o ciężkim losie dziewczyny; melodia jest zbieżna z pieśnią
„Tam po majowij rosi”)*

10. БіМел молодец' (М'акішы)

БіМел молодец' сіМено косіт,
БіМела вдова ј'есті носіт.

Несла, несла, не донесла,
Крај Дунају поставіла.

Крај Дунају поставіла,
І з Дунајом говорила.

Мој Дунају быструс'ен'кі,
Мој сыночок міл'ус'ен'кі.

Чы мніМе тебе годоваті,
Чы мніМе тебе утопіті.

Годовавши одл'уді сміМех,
Утопівшы од Бога грех.

Чы ты вдова ошал'ела,
Чы головка забол'ела.

Як нас маті годовала,
Потішен'кі дождадала.

І мы будем годоваті,
Потішен'кі дожыдаті.

(Pieśń wykonywana w czasie sianokosów; zawiera bardzo stary motyw Dunaju)

11. Кос'арыкі (Зубово — Марыја Даніл'ук)

Кос'арыкі сіМено кос'ат
Покосівшы Бога прос'ат.

Даж нам Боже погодон'ку
На нашују роботон'ку.

Коб мы сіМено покосілі
І у копон'кі položылі
І сухен'к'е до клуні повозілі.
(Pieśń śpiewana w czasie sianokosów)

12. Ој, гукну, гукну (Шіліпкі — Ол'га Нікола'ук)

Ој, гукну, гукну
Нехай матул'а вчује,

Нехай вона мніМе
Вечерон'ку зготу(‘е)...

І нехай зготу’е
Вечерон'ку смачнен'ку,
Нехай постел’е
Посц’ел’ку б’елюсен’к(у)...

Посц’ел’ка моја
Такаја б’ел’ус’ен’ка,
Розмова моја
Рознаја розн’усен’ка.
(Pieśń śpiewana w czasie żniwa; mówi o ciężkiej pracy żniwiarki; wykonywana z charakterystycznym zawodzeniem)

13. Ходіт ол’ен’ по бору (М’акішы)

Ходіт ол’ен’ по бору,
Ходіт... за јім Јас’ен’ко ј’еде.

Стрел’бон’ку набіваје,
В ол’ен’а потраплаје.

Не потрапів в ол’ен’а,
Потрапів у камен’а.

Не л’убі сынку вдовы,
Не будеш міМеті доли.

Л’убі сынку дывон’ку,
Будеш м’еті дол’ен’ку.

Бо ј у діМевонькі серц’е,
Јак весново’е сонц’е.

Хот' воно хмурнен' које,
А воно тепл'ен' које.

А удовон'кі серц'е,
Як зімово'е сонц'е.

Хоч воно јаснен' које,
А воно зімнен' које.

(Pieśń śpiewana w czasie żniw, skierowana do chłopca)

14. Бујай, бујай гороше (Ужькі — Кат'ерына Врубл'евска)

Бујай, бујай гороше
В чыстуМом пол'у хороше.

Бо јак в купочки станеш...
Бујати перестанеш.

Гул'ай, гул'ай дівчыно...
А у свого батен'ка.

Як пуМојдеш до другога...
Тој забудеш ус'ого.

І спаде з лічка краса...
Як от сонечка роса.

(Pieśń śpiewana w czasie żniw, skierowana do dziewczyny)

15. Ој, чыја то волока (Пасынкі — Анна Никіт'ук)

Ој, чыја то волока
Ој, чыја то волока
Така длінна і шырока.

На јој женчыкі жалі

На јој женчыкі жалі
І серпікі поламалі.

Серпікі стал'овыја
Серпікі стал'овыја
Женчыкі молодыја.

ПуМоджынајс'а небоже
ПуМоджынајс'а небоже
Бо і ззаду негоже.

ПуМоджунајс'а нехл'ује
ПуМоджынајс'а нехл'ује
Бо пан очы запл'ује.

Дај Боже панові
Дај Боже панові
ЖуМонку орл'ен'с'кују — жыдуМовку.

Дај Боже панові діМеті
Дај Боже панові діМеті
Што б не міМеў деј подіМеті.

Четверо, п'ат'оро,
Четверо, п'ат'оро
Тој усіМех двадцет'оро.

(Pieśń wykonywana w czasie żniw i na dożynkach; zawiera motywy komiczne)

Źródła:

Brzozowska A., *Folklor i obrzędy wsi Saki*, mnps.

Jekimiuk J., *Folklor i obrzędy wsi Zubowo*, mnps.

Kobus W., *Folklor i obrzędy wsi Pasyнки*, mnps.

Podlaski śpiewnik, Białystok 1999.